

KESKKONNAMINISTEERIUM

Teie 17.08.2016

Hr [REDACTED]

Meie 16.09.2016 nr 17-5/16/7575-2

Ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni teenuse mahu arvestamine

Austatud härra [REDACTED]

Olete saatnud 17.08.2016 kirja Keskkonnaministeeriumile, milles palute Keskkonnaministeeriumi hinnangut ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni teenuse mahu arvestamise aluste kohta. Harku Vallavolikogu on võtnud 30.06.2016. a vastu määruse nr 16 „Harku valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni liitumise ning kasutamise eeskiri“ (edaspidi kasutamise eeskiri), millega lõpetatakse Harku valla põhjaveemaardlatest kastmisvee mõõtmine ja arvestamine alates 01.09.2018 (kasutamise eeskirja § 10 lg 6). Alljärgnevalt esitame Keskkonnaministeeriumi seisukohad kasutamise eeskirjas sätestatud kastmisvee erisuse kohta, mis on sätestatud Harku valla põhjaveemaardlatest võetava kastmisvee kohta.

Kasutamise eeskiri koostatakse ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni seaduse (edaspidi ÜVVKS) § 8 lõike 4 alusel. ÜVVKS § 8 lõike 4 punktide 1 ja 4 kohaselt peab kasutamise eeskiri muuhulgas sisaldama võetava vee mõõtmise ja ärajuhitava reovee arvestamise ning teenuse eest tasumise korda. Müüdava vee ja ärajuhitava reovee arvestamise alused on sätestatud ÜVVKS §-s 15. ÜVVKS § 15 lõike 1 kohaselt ühisveevärgist klientidele müüdav vesi peab olema mõõdetud kinnistu veevärgile vee-ettevõtja paigaldatud veearvesti abil, kui vee-ettevõtja ja klient ei ole kokku leppinud teisiti. Sama paragrahvi lõike 2 alusel ühiskanalisatsiooni juhitava reo-, sademete, dreanaaživee ja muu pinnase- või pinnavee kogust arvestatakse või mõõdetakse ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kasutamise eeskirja kohaselt. Eelnimetatud sätte alusel annab ÜVVKS selgesõnalise volituse kohaliku omavalitsuse volikogule, kes peab reovee ning sademevee koguse arvestamise meetodika sätestama kasutamise eeskirjaga. Lisaks on ÜVVKS § 14 lõike 8 kohaselt seadusesse sisse kirjutatud eeldus, et reovee, kinnistutelt ärajuhitava sademe- ja dreanaaživee ning muu pinnase- ja pinnavee ärajuhtimise ja puhastamise hinna arvestamise aluseks on võetud vee maht. Järelikult seaduse kohaselt on hinna arvestamise põhialuseks mõõdetud joogivee maht, mis aga ei välista, et kasutamise eeskirjaga ei võiks ärajuhitava reovee arvestamisel võtta arvesse muid aspekte, mis ärajuhitava reovee kogust võiksid mõjutada, nt võib kastmisveeks kasutatud koguse ärajuhitava reovee arvestamise aluseks olevast tarbitud joogivee mahust maha arvestada. Sellised erisused sätestatakse kasutamise eeskirjaga ning on ÜVVKSiga antud kohaliku omavalitsuse pädevusse.

Harku Vallavalitsus on oma 16.08.2016. a kirjas nr 10-2.1/3090 selgitanud ärajuhitava reovee arvestamise eesmärke. Selgituste kohaselt alates 01.09.2018 ei eristata Harku valla põhjaveemaardlatest võetud vee tarbimisest kastmisveet. Seega kasutamise eeskirjaga sätestatud 01.09.2018 jõustuv muudatus ei käsitle pinnaveest ega väljaspool Harku valla põhjaveemaardlaid võetud põhjavee kasutamist kastmisveena.

Keskkonnaministeerium lähtub oma seisukoha andmisel sellest, et vastavalt ÜVVKSile ärajuhitava reovee ja sademevee koguse meetodika kehtestamine on antud kohaliku omavalitsuse pädevusse. Samas märgime, et toetame meetodikate väljatöötamisel eelkõige selliseid lahendusi, mis suunavad kodanike tarbimisharjumusi säästlikule mõtteviisile. Kõnealuses kasutamise eeskirjas ongi Harku valla põhjaveemaardlatest võetud joogivee sihtotstarbeliseks kasutamiseks toodud erisus, mis välistab alates 01.09.2018 kastmisvee maha arvestamise võimaluse. Samas võimaldatakse reovee koguse täpseks arvestamiseks kasutada alternatiivina reovee arvestit. Tuleb küll mõnda, et kastmisvee mõõtmine kodanikule on palju odavamate vahenditega saavutatav kui eraldi reovee koguse mõõtmine, kuid reoveest kastmisvee maha arvestamine ei aita kaasa vee säästlikule kasutamisele. Puhta joogivee kasutamine kastmisveena ei edenda ressursisäästlikku vee kasutamist. Kui aga kastmisvee osa reoveest maha arvestamata jätmine muudab oluliselt ühiskanaliseerimise juhitava reovee kogust, on kasutamise eeskirjaga antud võimalus mõõta reovee kogus reovee arvesti alusel. Seega on Harku Vallavolikogu lähtunud kodanike vee säästlikule kasutamisele suunamisel ÜVVKS § 14 lõikest 8, mille kohaselt reovee arvestamise aluseks on mõõdetud joogivee maht, kuid välistatud ei ole ka reovee koguse kindlaks tegemiseks reovee arvesti kasutamine.

Lisaks märgime, et kastmisvee saamiseks on palju keskkonnasõbralikemaid lahendusi kui selleks on joogivee kasutamine, näiteks sademevee kogumine. Arvestades tulvavete sagenemise riske, tuleks igal kodanikul panustada individuaalsete sademevee kogumise lahendustesse ning kasutada joogivee asemel kogutud sademevett kastmisveena.

Säästva kasutamise põhimõtted on sätestatud ka mitmetes õigusaktides. Keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 13 sätestab loodusvarade säästliku kasutamise põhimõtte, mille kohaselt taastuvaid ja taastumatuid loodusvarasid tuleb kasutada säästlikult, arvestades nende looduslikku täienemist ja varude jätkumist võimalikult pikaks ajaks. Keskkonnaministri 25.04.2016 käskkirjaga nr 1-2/16/379 on Harku vallas kinnitatud põhjaveevaru joogivee kasutamise otstarbel Ordoviitsiumi-Kambriumi veekihi Harku põhjaveemaardlas 1300 m³/ööpäevas ja Kambriumi-Vendi veekihi Harku põhjaveemaardlas 7000 m³/ööpäevas kuni aastani 2042. Põhjaveevaru kinnitamisel on arvestatud AS Maves 2016. aastal koostatud uuringut „Harjumaa Ordoviitsiumi-Kambriumi ja Kambriumi-Vendi veekihtide Harku, Jõelähtne, Viimsi, Saku valdade ning Tallinna (välja arvatud Nõmme ja Lasnamäe linnaosa) ja Maardu linna põhjaveevarude ümberhindamise uuring“. Põhjaveevaru on arvutuslik põhjavee hulk, mida on võimalik kasutada nii, et oleks tagatud põhjavee hea seisundi säilimine. Juhime siinkohal veelkord tähelepanu, et põhjaveevarud põhjaveemaardlates on kinnitatud joogivee kasutamise eesmärgil mitte tehnoloogilisel või muul eesmärgil.

Vee säästliku kasutamise põhimõtted on üheselt kajastatud ka veeseaduse (VeeS) § 3² lõikes 1, mille kohaselt vee kasutamise ja kaitse kavandamise ning korraldamise eesmärk on tagada muuhulgas säästev areng ja vee võimalikult looduslik seisund. VeeS § 3⁴ lõike 2 kohaselt veeteenuste kulude katmise põhimõtete rakendamiseks tuleb tagada, et:

- 1) keskkonnatasude seaduse alusel määratud loodusvara kasutusõiguse tasud ning saastetasud suunaksid veekasutajaid kasutama vett säästlikult, aidates sellega kaasa käesolevas seaduses sätestatud keskkonnanäesmärkide saavutamisele;
- 2) veekasutuse erinevad valdkonnad, eeskätt tööstus, kodumajapidamised ja põllumajandus, annaksid veeteenuste kulude katmise piisava panuse.

Eelnimetatud sätete koosmõju arvestades on mõistetav, et veekaitse üks eesmärkidest on tagada vee säästlik kasutamine, kuhu oma panuse peavad andma kõik osapooled. Vee-ettevõtjad panustavad läbi loodusvara kasutamise tasude ning kodanikud läbi veeteenuse hinna. Lisaks on märkimisväärne suunis antud VeeS §-ga 3¹⁵, mis kehtestab keskkonnanäesmärkide saavutamiseks koostatava meetmeprogrammi sisu. VeeS § 3¹⁵ lõike 1 punkti 9 kohaselt tuleb

meetmeprogrammiga kehtestada sellised meetmed, mis võimaldavad edendada tõhusat ja säästvat veekasutust, sealhulgas tagada veeteenuste kulude katmine vastavalt Vees §-le 3⁴.

Eelnevatele sätetele tuginedes on Keskkonnaministeerium seisukohal, et kohalikule omavalitsusele on vastavalt ÜVVKSile ning VeeSile antud volitus kehtestada reovee ja sademevee mahu arvestamise alused arvestades seejuures säästva veekasutuse põhimõtteid. Sellele tuginedes leiame, et Harku Vallavolikogu on oma 30.06.2016 määrusega nr 16 kastmisvee regulatsioonis erisuse kehtestamisel lähtunud ÜVVKSi ning VeeSi eesmärkidest.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Andres Talijärv
Kantsler

Teadmiseks: Harku Vallavalitsus; Harju Maavalitsus; Konkurentsiamet

Raili Kärmas
626 2858, raili.karmas@envir.ee

Kersti Türk
626 2809, kersti.turk@envir.ee